

Передплата

«РУСЛАНА» вносить:
в Австрії:

за цілий рік . . . 20 кор.
за пів року . . . 10 кор.
за чверть року . . . 5 кор.
за місяць . . . 1-70 кор.

За границею:

цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
за пів року . . . 8 рублів
або 18 франків

Поодиноке число по 10 сот.

РУСЛАНА

«Вареш ми очі і душу ми виреш: а не возьмеш млости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня
крім неділі і руских свят
о 5^{1/2} год. пополудни.

Редакция, администрация і
експедиция «Руслана» під
ч. 1. пл. Дзямбровського (Хорун-
щини). Експедиция місцева
в Агенції Соколовського в
пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише
напереді застереженя.—
Режампаци неопечатані
вільні від порта. — Оголо-
шеня звичайні приймають
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надісланім» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ятні донесеня по 30 сот.
від стрічки.

„Діло“ в Каносі..

(Конець).

Із зіставлення обох статей «Діла», як ми се вчинили вчера, виходить ясно, що «Ділові» не так розходило ся о саму обструкцію, як о особи руских послів. Політики з «Діла» знають з гори, що обструкція, ведена в чвірню, є неможлива, та що навіть при найліпшій поведженю она все таки була би безуспішною, бо перевага прихильників виборчої реформи є надто велика, аби правительство при їх помочи не зломало — як заповіло устами бар. Бека руским послам — всякої обструкції. Однак «Діло» бажало використати сю нагоду, щоби руским послам гукнути при кінці каденції, а перед порогом нових виборів: не маєте чого вертати до краю! Оно бажало здерти всяку авреолу із того Василька, який так мужно і часами з правдивою посвьятою боров ся за права руского народу; відказати всяких заслуг і тому Барвінському, що став прецінь членом руского клубу, вирікаючись своїх дотеперішних полуднево-славянських союзників і завсїгди ішов солідарно і карно з клубом; кинути анатему на того Гладішовського, якого зрівняло з Длужанським; дискредитувати Яворського, який, після «Діла», ратує ся тільки вношенем інтерпеляцій; підорвати становиско Романчука, який яко «голова клубу ршив справу против інтересу руского народу»; а навіть закинуло сповнене «політичного злочину» одинокому радикальному послови др. Косови, який прецінь один з руских послів доказав, що «уміє плести небелиці» і тим способом надав би ся найліпше на 6-годинного обструкціоніста.

Що иншого є справа зазначеня нашої кривди при виборчій реформі, переведеній без нас і против нас, яку певно відчуває і признає кождий з руских послів, крім п. Длужанського і вся руска праса, крім «Руского Селянина», а що инше є анатемізованя послів за те, що не хочуть підняти ся, неможливости і не можуть рішити ся на неполітичний крок, подиктований їм з гори редакцією «Діла». Та шановний орган грав при тім подвійну гру, хочаби утрутити теперішних послів в публичній опінії, щоби тим способом підготувати місце иншим кандидатам, виростаючим як гриби по дощи зі згляду на будучі вигляди. Тож тим прикрійше було для «Діла» замінити з мусу в слідуючім (228) числі «Письмо з Відня» яке тут наводимо в повнім змісті:

„Перед трома днями поміщена була в «Ділі» передова статя під написом: «Запропашена справа». Хоч там було сказано, що статя опирає ся на інформаціях з найавтентичнішого жерела, однакож децо в ній таки хибне, а децо недокладне. Справа має ся так:

«Помилка стала ся вже в тім, що Руский клуб вибрав своїм заступником в комісії для реформи виборчої п. Василька. П. Василько має вправді многі конексії, знає ся з часу своїх студий в Терезіанськім закладі з бар. Гавчем, стояв в дуже добрих відносинах з кн. Гогенльогем і т. и., є при тім добрим бесідником і зручним чоловіком, але не може всіх потреб галицьких Русинів ані докладно знати, особливо коли приходить ся скоро зорієнтуватись, ані їх вповні відчувати. Скоро тільки п. Василько згодив ся в комісії на число 28 мандатів, коби оно лиш було цілком запевнене, то сего числа вже не можна було збільшити. Правда, п. Василько зазначив, що він лиш про свою особу годить ся, а не знає, що скаже клуб, і клуб оголосив зараз комунікат, що на се число не годить ся і против покривдженя Русинів протестує, але сей протест не міг мати ваги, коли клуб не відкликав п. Василька з комісії і не назначив иншого заступника, котрий би зараз зажадав реасумції дотичної ухвали комісійної. Певне, що се не мало би безпосередного успіху, але оно скріпило би таки позицію клубу і гамувало би дальші атаки польского кола. Та сему всему винен не тільки клуб, але і руска преса і руска опінія в краю. Від визначних Русинів в краю приходили листи з виразом задоволення, що власне п. Василько належить до комісії для виборчої реформи, а руска преса до самого кінця з найбільшими похвалами висказувала ся о поведеню руского заступника в комісії, тож клубови не легко було здобути ся на его відкликана.

«Другий удар, після ограничення наших мандатів до 28, спав на нас — в неприсутности п. Василька, — коли місцями вибору признано вїймково для Галичини лише громади з числом мешканців понад 1500; дальше прийшли: заступники послів (Ersatzmänner), петрифікація округів виборчих, справа автономії і т. и. Против того всего промовляв п. Василько гарно і влучно, але самі промови без відповідних енергічних діл не могли ані зробити вражїня ані мати успіху.

„Що до евентуальної обструкції руских послів, то справа трохи инакше сто-

їть, аніж її представлено в статях „Діла“. Передовсім в суботу 27. жовтня був у Відни і др. Гладішовський, котрий навіть сам з власної ініціативи виготовив одно нагле внесене. (Взагалі дуже невмістно ставити д-ра Гладішовського на рівни з д-ром Длужанським). П. Барвінський мав бути у Відни вже в понеділок. (Пос. Барвінський виїхав був в неділю до Відня, а за ним телеграфовано з клубу в понеділок до Львова, — тож не диво, що він не довідав ся про се на час. — Ред. Русл.), але другі рускі послі з ним не стрітились; п. Пігуляк приїхав в понеділок вечер. Та хочби всі члени Руского клубу були на засіданю клубу в понеділок 29. жовтня, ухвала клубу була би певне не випала инакше.

„Що до шанса обструкції, то обструкція могла була в найліпшій разі протягнути ся до кінця тижня, с. є до 10. падолиста. Ухваленя реформи виборчої она була би отже не ударемнила, але була би її спвила і тим все таки наробила певного клопоту правительству, котрому дуже пильно, щоби її забезпечити. Довша успішна обструкція може вести ся, коли до неї належить з яких 70 послів, з котрих 50 мусить все бути в палаті, щоби допроваджувати до неустаних голосовань іменних. Теперішняж обструкція не числила би, wraz з Русинами, і 30 людей. Отже она могла мати вагу лише яко демонстрація, але не могла мати реального успіху.

„Нагле внесене д-ра Гесмана перешкодило недопущеню чи радше спиненю другого читаня предложеня комісії о реформі виборчій хочби о кілька днів. На сей маневр ніхто з обструкціоністів чеських і словінських не був приготовлений. Треба би було отже, щоби той маневр ударемнити, внести наглі внесеня до президії палати вже в понеділок під вечер. На той час рускі послі мали ледви з яких 10 внесень готових але без підписів, а инші послі ані одного...“

Мимо цілої компромітації, яке „Діло“ мусіло перенести на собі з причини заміщеня сего письма, оно в редакційній замітці „констатує, що мимо сеї дописи не може нічого відкликати зі своєї статі „запропашена справа“. Зовсім природно, бо мимо всяких фактичних спростовань для „Діла“ остає завсїгди один і той самий резон: інтрига против теперішних послів. Тож прямим ударом в лице для тої політики осіб є оповіщення Протест „ширшого народного комі-

тету", який підносить заповідяну нам кривду перед лице правительства і протестує против неї з силою і достоїнством, однак ні словом не осуджує невинних в нічім послів, які сповнили совісно свій обовязок і не жадає від них обструкції, лежачої поза можливістю їх сил, а безвихідної що до своєї успішности, та безплідної зглядом нашого народного інтересу.

Сей Протест містимо на іншим місци.

3 подорожи до св. Землі.

(Дальше).

Єрусалим 19. IX. 1906.

Заки відемо до гробу, треба пояснити, які роди гробів були у Жидів. Було їх чотири роди. Гроби до спускання були такі, як наші, тільки їх ховано в камені і накривано також камінною плитою. В гроби до всування всувано мерця як хліб до печи, а відтак з боку закладано, затикано каменем. В інших гробах були по боках лавки мов полиці або припічки, на яких по просту кладено домовину, а цілий гріб затикано одним каменем. Четвертий рід гробів подібний до попереднього, тільки що лавки вижолоблені так, що домовина заглиблювала ся. Часом єсть один гріб, а часом в однім гробівці є всі роди гробів. Греки кажуть, що Христос лежав в гробі до всування, а латинники, що в гробі до спускання.

Перед собою маємо гробовець. Вхід до него дуже низький, бо навіть 1 м. не виносить. Від входу здовж стіни іде борозда, в якій порушає ся майже округла камінна плита до затикання отвору входового. Сходимо малими сходками, запалюємо свічки і зігнені входимо до широкого та високого притвору гробівця, довкола якого були лавки. Тут молено ся і оплакувано померших. З притвору ведуть входи до гробів, які мають по кілька лавок. Треба чудувати ся, як ті люди довбали камінь, а весь виносили через тільки та до того так низьких і вузких отворів. Праця така на певно тягнула ся десятками літ, зваживши, що прирядів до того не було таких як тепер.

Єще раз оглядаємо гроби з верха і вертаємо в полудневім напрямі до міста.

При дорозі сидить купка магометанських женщин в кружок і гуторять, як наші кумошки при святі. Магометанки можна скоро пізнати, бо они носять чорне накривало, яке сягає від голови до ніг, а християнки біле. Дівчата носять ясні, найчастійше рожеві суконки на білій спідниці (гальці) обшитій богато коронками на долинні, під тим шаравари як у Турчинок, а багаті мають все з шовку. На ногах мають легкі мешти, найчастійше лякерові на чорних пончохах. Заслони носять всі, так християнки як музулманки, бо се звичай, подібно як у нас носять пані вельонки. Чим багатша женщина, тим рідшу має воальку, так що зовсім добре видно лице і чорні блискучі очи, а чим біднійша, тим густійшу і чорнійшу.

Ся громадка при дорозі мала чорні накривала, а заслони запали на лица,

коли ми прийшли близше. Старі жінчини вже навіть не трудили ся і не закривали. Пригадаю, що Феляски, себ то селянки, не уживають заслон, а також їх не мають жидівки. Перед нами мури міста з брамою Ірода. Завертаємо попри мури на право. На ліво і право видко лінії покладів скали, так якби дорога наша була нарочно прорізана через скалу. Проріз сей зроблено справді нарочно, але не на дорогу, лиш на се, щоби з сеї сторони найменше бороненої природою і найбільше приступної для ворога, через сей проріз піднести стратегічну вартість мурів. По правій стороні в скалі напротив мурів є печера Єремії, в якій Єремія виводив свої плачі над упадком Єрусалима і уложив тут свої жалібні пісні. Через фіртку і гарно удержаний город з дімком сходимо до великої печери, яка утворила ся з каміньоломів.

Сейчас при вході на ліво є комнатка. Не вільно там входити, бо если би се побачили магометанські монахи чи пустинники, які тут мешкають, дуже сердили би ся. Казали, що там в труні лежить сьвятий турецкий. Нехай що хоче, буде, а сьвятиго мушу побачити, а бодай его труну. Со страхом і трепетом переступаю поріг а все єще держусь за двері, щоби в разі потреби вискочити. На середині комнати серед темряви бачу мовби високо застелене ліжко, прикрите чорним покривалом. Дальше знова кімната, а перед нею порожні збанки і всяка лямпя. Не було нікого, а збанки порожні, бо принесені для сьвятиго жертви поїли жерці. Голос в печері відбиває ся сильно і се певно підносило плачі та проповіді Єремії. На середині печери стояла якась низька будівля, відай мешканя черців, які однак не давали нам нічим про себе знати.

Від печери вертаємо назад і через браму Ірода ідемо вузкими улицями до мів

При вечері був австро-угорский консуль з женою і синком, попрощав нас, желяючи щасливого повороту.

Консуль підніс перед тим тоаст в честь Сьвятийшого Отця, а о. митрополит в честь Найяснійшого монарха. Закінчив о. ректор др. Ерліх, желяючи щастя „путнікам з русінської Галиції“.

Так закінчила ся в середу програма спільного звиджування памяткових місць в Єрусалимі.

(Дальше буде).

Протест Русинів Галицкої землі.

Зближає ся історична хвиля... Небавом будуть державною радою ухвалені нові виборчі закони. З ними звязана буде політична сила широких мас робучого люду і поодиноких народів Австрії. Від них залежна буде також політична роля австрійських Русинів!..

Виборча реформа розбудила серед галицких Русинів деякі надії... Заява президента міністрів, зложена в палаті послів австрійского парламенту дня 28. падолиста 1905. р. — прирікали всім народам Австрії загальне, безпосередне і рівне право виборче.

Надії ті захитали ся зараз після появи першого начерку проекту виборчої реформи,

внесеного правительством дня 23. лютого 1906. р. Замість заповідженої рівности проект бар. Ганча заповідав равячу нерівність сполучену з кривдою Русинів... Дальші поправки князя Гогенльоге і бар. Бека, впроваджені під напором польского кола і неприхильних нам до радників корони, лише побільшували дальше отсю нерівність і кривду Русинів.

Не помогли всі зусилля руского народу!... Не помогли многочисленні віча, уряджувані по цілім краю, не помогло величаве всенародче віче, яке відбудо ся у Львові дня 2. лютого 1906. р., де десятки тисячі учасників грімко заявили свою волю, і домагали ся належних прав!... Розвіяли ся надії, сполучені з депутатцією представників буского народу, що явила ся у Монарха, у Відни, дня 22. січня 1906. р. Також річеві аргументи руских послів не промовили до почутя справедливости репрезентів інших народів.

Мільони голосів руского народу, що домагав ся грімко і сьвідомо своїх прав — не найшли прихильного відгому в тих віденьских палатах — на котрих видвіє напис: „Iustitia regnorum fundamentum“.

До ния руского народу в Галичині приложено сокиру!

Заки наступить новий тяжкий удар — цілий руский нарід протестує против грозячого йому насильства:

1) Протестуємо против пропорциональности виборчої системи, що дав в сільских повітах східної Галичини 25 процентова польского населеня такі самі права, як 75 процентова руского населеня, — що приневольє Русинів у девяти округах виборчих здобувати собі понад 75% голосів і то при всяких практикованих в Галичині виборчих надужитях, що булиб улекшені проєктованими постановами нового закону про склад комісії виборчих, та про спосіб і місце виборів.

2) Протестуємо против несправедливого поділу сільских округів виборчих, з яких найбільший у західній Галичині (Маків, Суха, Живец — числить 153.800 мешканців) — є менший, як найменший з повітів східної Галичини (Львів, Винники — числить 160.000 душ) — а найбільший руский округ (Сокаль, Броди — 279.000 душ), майже два рази більший як найбільший округ польский (153.800 душ).

3) Протестуємо против постанови, що 741.400 Поляків вибирають в міських округах 34 послів, коли тим часом понад 120.000 міських Русинів не мають ані одного посла, хоч пропорционально до числа міского населеня і числа признаних для міст мандатів — повинніб їх мати $\frac{1}{6}$ часть.

4. Протестуємо против прилученя поверх 85.000 Лемків-Русинів до польских виборчих округів, і позбавленя їх через те парламентарної репрезентації.

5. Протестуємо взагалі против цілости постанов реформи ухвалених виборчою комісією парламенту, що 3,074.449 душам Русинів признає теоретично 28 послів, (число яких фактично зійде правдоподібно до 18) коли тимчасом 3,988.702 душам польского населеня запевнює 78 мандатів, що тут дійде в практиці до висоти 86, або й більше мандатів

6. Протестуємо против лученя громад менше 1.500 душ в більші цілости до спільного голосованя, — так, як ся постанова віднімає виконуване права голосованя значній частині руского населеня у східній Галичині, і загрожує рускі мандати.

7. Протестуємо против петрифікації проєктованого виборчою комісією поділу округів — не лише при помочи кваліфікованої більшости, але і присутности більше як половини послів з Галичини.

8. Протестуємо проти відданя до ухвали красним соймам справи заведеня виборчого примусу.

9. Протестуємо проти вилученя Галичини, проти якого небусть розширення ві автономії і розширення компетенції галицкого краевого сойму.

Натомість жадаємо:

1. Рівного виборчого права відповідного

до числа населення і контингенту рекрутів та жадаємо постанови, щоби загал виборців мав рівне з іншими чинниками право вибору комісії.

2. Жадаємо такої самої міри при поділі виборчих округів у східній Галичині, яку прийнято у західній частині краю.

3. Жадаємо, щоби більше, як 120.000 Русинів прилучених до міських округів виборчих мали спромогу вибрати собі 5 послів із числа 34 послів, призначених міським виборчим округам.

4. Жадаємо, щоби поверх 85.000 Русинів приділених до польських округів виборчих в західній частині краю відділити найменше в оден округ виборчий руский.

5. Жадаємо розділення що найменше дев'ять призначених Русинам виборчих округів кожний на два округи одномандатові.

6. Жадаємо, щоби лише громади нижше 500 душ населення могли бути прилучувані до інших громад до спільного голосовання.

7. Жадаємо можности зміни розділу округів виборчих при помочи звичайної більшости голосів посольської палати.

8. Жадаємо, щоби справа заведення примусу виборчого була порішена лише палатою послів Ради державної.

9. Жадаємо територіяльно-національної автономії для руского населення з руским соймом у Львові.

Русини галицької землі в останне нагадують центральному правительству нечуване покривдене руского народу від десятків літ, жадають справедливости і чинять центральне правительство одвічальним за наслідки систематичного повероловня руского народу в Галичині.

У Львові дня 1. падолиста 1906.

ЗА ШИРШИЙ НАРОДНИЙ КОМІТЕТ

як ексекутиву народного (нац.-демократичного) стороництва.

Др. Кость Левицький голова, *Др. Володимир Бачинський, Льонгин Цегельський* секретарі.

Просимо відновити передплату.

Н О В И Н К И.

— **Календар.** В четвер: руско-кат. *Дмитрия Влмуч.* римо-кат. Севера, 4 Корон. — В п'ятницю: руско-кат. *Нестора муч.*; римо-кат. *Теодора.* — В суботу: руско-кат. *Параскеви, Неон.*; римо-кат. *Андрея з Ав.*

— **Завтрішний вечерок львівського „Сокола“** у власній салі заповідає ся дуже гарненько. До участі в концерті запрошено що красні сили з нашого артистичного світа, подбано о декорацию салі, ціни вступу назначено низькі, тому Товариство надіє ся, що сала заповнить ся публікою. О 6¼ год. вечером буде посвячене салі і „Сокільського Базару“, а о 7. год. починає ся інавгураційний вечерок.

В неділю дня 11. с. м. буде в тій самій салі (ул. Руска ч. 20.) відчит проф. *Боберського* з області гімнастики, а потім концерт. В концерті зволеди взяти участь п-ні *Вячеславова Будзиновска* (з деклямацією), п. *Утриско* (цитрист), п. *Б. Вахнянин* (п'яніст) і мішаний хор Читальні „Просвіти“ з жовківського передмістя.

— **П. Іван Раковський**, професор рускої гімназії в Коломиї, осягнув дня 13. с. м. на львівськїм університеті ступінь доктора філософії з групи природописних наук.

— **Віче** в справі виборчої реформи відбуде ся в Долинні дня 9. с. м. о 11. год. в салі повітової ради.

— **3 учительської організації.** Дня 1. с. м. відбулись в Радехові перші загальні збори „Взаїмної помочи учителів і учительок“ тут. округу (радехівського). Зібралось доволі численно руске учительство Радехівщини, т. е. 27 учителів і 4 учительки Русянки (між тим! 1 Німка — приватна учителька в домі сьвяц.), а також 2 учителі Поляки. З виім-

кою одного старого невдаря і кількох товаришів, що оправдали свою неприсутність, станули всі до апелю. Збори, що відбулись в нанятім льокалю Шумана в ринку, відкрив тов. *Білозор*, відпоручник „В. п.“ з Камінки струм. добре обдуманого промовою, вказуючи на потребу організації і згуртоване всіх учителів-Русинів в своїм питомім товаристві. Опісля слідували вступи в члени тов., де вписове 2 К, а місячна вкладка вносить 1 К. До виділу тов. увійшли: *Ів. Коссар* (голова), (управит. 4-кл. школи в Стоянові), *П. Собків* (заєт. голови), упр. 2-кл. шк. в Половім, *З. Ів. Шпорлюк*, учитель в Тетевчицях, яко секретар, а тов. *Кузьмич Л.*, учитель 4-кл. шк. в Стоянові і *М. Самборський*, уч. в Виткові яко члени виділу. Зворушений до глибини голова загрів горячими словами тов. до невипущої праці в хосен тов. а до солідарности станової і борби о лучшу долю. На внесенє тов. *М. С.* ухвалено устроїти головно силами учит. в найблизнім часі концерт в честь *М. Шапкевича* в Радехові. — Славно товариші! тепер коли по всіх усядах вашого краю лунає клич: „Єднаймось“, коли всі стани суспільности гуртують ся чи то до спільної праці, чи для успішнійшого вибореня собі лучшої долі, не оставаймо і ми, учителі, позаду, а ставаймо рамя об рамя карю і солідарно. Пора отрястись з дримоти і байдужности! — горі імієм серця! — *Присутний.*

— **В Перемишли** відбудеся заходом товариства „Січ“ в суботу, дня 10. с. м. аматорске представленє під з. „На конспіративній квартирі“, комедия в двох віделонах з життя російських революционерів. Розпочне шутка в одній відслові „З любови“. В антрактах концерт музики військової 77. п. п. Представленє відбудеся о год. ½8 вечер в салі „Народного Дому“.

— **За читанє української газети.** Дня 4. с. м. судова палата в Київї судила вчителя *Григорія Боревича* і ученика київської школи *малюваня Григорія Вараву* за те, що 20. грудня минулого року на базарі в селі *Тарасівці*, звенигородского повіту, читали людям газету „Хлібороб“ і поясняли прочитане. Читали вони з газети й приговори сільських громад. У тих приговорах писано про те, що треба змінити закон про вибори в державну думу, про те, щоб заведено безплатну вселюдну освіту, щоби наділено селянам землю з удільних, церковних та панських земель; писано також про те, що Україні треба автономії і що коли уряд не схоче вдоволити сих вимогів, то всеж треба сего добити ся. Обороняв підсудних адвокат *Ю. Лець*. Палата присудила в кріпость: *Гр. Вараву* на один рік, а *Гр. Боревича* на 8 місяців, порухавши їм те, що вже вони висиділи в тюрмі: *Варава* 6 місяців, а *Боревич* 2 місяці. До того часу, поки присуд мати ме законну силу, палата дозволила випустити обох підсудних на волю, як вони дадуть по 500 рублів застави. („Рада“).

— **Зїзд репрезентантів руского народного учительства.** Дня 1. падолиста с. р. відбули ся у Львові довірочні наради репрезентантів руского народного учительства. На дневнім порядку були отєї справи: 1. Становище руского народного учительства до краківської організації. 2. Організация руского учительства. 3. Справа учительского віча і его програми. 4. Внесеня членів. На сім місци подаємо до прилюдної відомости лише найважнійші рішеня зборів, о скілько на се довірочність нарад позволяє. Збори відкрив проф. *Алискевич*, вказуючи на діяльність товариства „Взаїмна Поміч“ і предкладаючи короткий звіт з дотепершньої его діяльности та начерк дальшої програми товариства. Опісля серед незвичайно оживлених нарад, треваючих, з малою перервою на обід, від 10. рано до 8. вечером, прийнято численні резолюції, дотикаючі організації руского народного учительства. Що до становиסקа руского народного учительства до краківської організації збори порішили, що краківску організацію народних учителів уважають рускі учителі яко організацію учителів-Поляків, супроти чого учителі-Русини, ма-

ючи свою організацію у „Взаїмній Помочи“ не мають морального обовязку належати до „Związk-y“. Натомість обовязком кожного учителя-Русина є належати безусловно до „Взаїмної Помочи“. В справах дотикаючих загалу учительства, як в справі підвищення платні, поліпшення службових відносин і т. п. руске учительство, зглядно его представительство піде поруч з „Związk-ом“, коли акция его буде мати на цілі оборону учительских інтересів, але піде яко окрема організація, яко „рівний з рівним“. Що до другої точки дневного порядку прийнято резолюцію: Збори зложені з представителів руского учительства цілої Галичини уважають себе ширшим „центральним учительским комітетом“, котрого обовязком буде на разі, доки нема ще відповідої на статутах опертої рускої організації, заступати службово-правні, станові інтереси руского учительства, зносити ся в тій справі з іншими подібними організаціями, устроювати віча і т. п., словом поладжувати і давати провід у всіх справах станових, оскільки они не є обняті статутот „Взаїмної Помочи“. Рішеням сего „центрального учительского комітету“ мають всі учителі-Русини безусловно підчинятись. Що до віча порушено устроїти его в часі еєгорічної соймової сесії, а найдальше підчас малих ферій. Справу близшого означеня речинця віча і его програми поручено окремо 15 делегатам, котрі в тій цілі мають порозуміти ся з іншими учительскими товариствами, чи репрезентациями. З інших постанов і резолюцій годить ся тут зазначити ще рішенє, в силу котрого часопись „Промінь“ уважає ся становим органом всего руского народного учительства. В той спосіб справа організації руского народного учительства ввійшла на властиву дорогу, і можемо мати повну надію, що довершить ся успішно.

— **Поступові Хіни.** В послідних двох літах Хіни поступали в культурі стомилевим кроком. Нечисті доси улиці великих міст переминяють ся тепер в гарні, окрашені албами улиці. Замість давних обдертих поліціантів стережуть тепер публічного спокою уніформовані поліціанти. Телефон не є вже тепер новою в Хінах, а число его абонентів між Хінцями що раз зростає. Шкільництво зреформовано до коріня. Замість студій науки Конфуція та класиків заведено науки природознавства, математики, історії, державної політики і загального вихованя. Писанє од на замовленє при іспитах внесено. Крім 70 мужеских шкіл в Пекіні заложено одну дівочу школу. Коса на голові Хінця буде небавом належати до історії. Воякам вже дозволено обтинати коси. Правительство має заборонити продавати і пити опіум, котре знищило цілі місцевости. Карний кодекс переглянула судова комісія і змінила деякі кари на лекші: кару розчвертованя злочинця замінено на страченє під топором. Стіпанє голови заступлено удушенєм, а удушенє замінено на довголітву в'язницю. Знесено також тортури в цілі зневоленя когось до визнань і пятнованє випущених злочинців. Недавні ще часи, як читаючого газету Хінця уважано за „приятеля чужих чортів“. Тепер виходить в однім Пекіні 10 дневників, з того один для женщин. В ріжних частях міста є безплатні читальні, де дають ще кождому прибувшому склянку чаю. Неграмотним перечитують газети і книжки добровільні лектори і пояснюють прочитане. Читальні удержують ся з публічних складок Хіни, як бачимо, поступають в цивілізації.

— **Драма в школі.** На однім з передмість міста *Клевленд* в Сполучених Державах північної Америки відбула ся в тамошній школі підчас науки така страшна сцена: Тамашна 22-літна учителька, дуже хороша панна, *Мері Шіпперд* мала любовні зносини з учителем шкіл народних *Смайсом*, але якось недавно тому зірвала з ним. Отже сими днями, коли учителька була в класі і уділяла науки шістьдесяти дїтям, увійшов до комнаты знехтований жейнх і хотів з панною *Шіпперд* поговорити. Позаяк учителька сподівала ся якихсь неприємностей, хотіла чим скорше вийти з

кляси. Але Смайс заступив їй дорогу, добув револьвер з кишені і стрілив кілька разів до неї, а кулі застрягли в мозку та зробили нещасливий смерть на місці. Тоді убийник зробив і собі смерть. Тота страшна подія викликала межи дітьми такий переполох, що трудно його описати. Діти почали плакати і кричати і почали втікати, одні дверми, а другі, що бояли ся іти попри трунів лежачих на землі коло дверей, отворяли вікна і вискакували на двір з досить високого партеру, причім поломали собі руки і ноги.

— **Опришки в Галичині.** Краківській дирекції поліції доносять: Тома Грайбнер, син дневникаря з Варшави, нанастований через опришків коло Тарнова в обороні власного життя застрілив 4 особи, а дві тяжко ранив. Близьких вістих про сю подію поки що нема.

— **Ревізія у Львові.** Позавчера вночі перевела поліція ревізію в львівській касі хорих і в мешканю урядника тої каси п. Саламандра. Глядаю мабуть за революційною літературою, але нічого такого не найдено.

— **Дрібні вісти.** В Ліманові застрілив ся податковий офіціал Володислав Заяць. Причиною самоубійства мали бути родинні обставини. — В Станиславові помер Петро Дубик, сунлент рясівської гімназії, в 27. році життя. — У Львові застрайкували з нинішнім днем комінарські челядники і вибрали страйковий комітет. — В неділю обходила львівська Czynelnia akademicka ювілей 40 літнього ествования. При тій нагоді посвячено угольний камінь польского академічного дому. — «Народний Дом» у Львові розписав конкурс на 9 стипендій з речинцем виошена подань до 15. грудня с. р. — Іматрикуляція учеників І. р. рільничої академії в Дублянах буде дня 9. с. м. рано.

Телеграми

з дня 7. листопада 1906.

Відень. Рускі послы порішили вийти з салі підчас нинішного голосованя над наглюстию внесена пос. Гесмана в справі другого читаня виборчої реформи, аби тим чинном задемонструвати протест проти реформи, яка кривдить руский нарід.

Відень. Zeit доносить, що перед Різдвяними святками буде кількаденева сесія краєвих сеймів, аби ухвалити бюджетову провізорию.

Відень. Zeit доносить, що в п'ятницю вїздить цісар на довший побут до Будапешту.

Париж. Радикальна лівниця ухвалила одностайно жадати повного розділу Церкви від держави, передовсім що до відобраня церковних дібр з днем 11. грудня 1906, а не аж 11. грудня 1907. То становище лівниці викликає різні толки. Дехто бачить в тім маневр звернений проти правительства.

Богдан Лепкий.

З дослідів над Шевченковою „Наймичкою“.

(Дальше.)

Всіх примірів годі перечислити та мабуть найбільше можнаб навести таких, де представлена матір-покритка.

То була одна з найбільше болючих тем великого поета.

Якби тобі довело ся
В нас попанувати,
То знавби ти, пане брате,
Як їх називати,
Оттих твоїх безталаних
Дівчаток покритих.¹⁾

сьпівав розказуючи одну з тих страшних історій, якими можна би здивувати старого Данта.

Не можемо входити в подрібний розбір

¹⁾ Loc. cit. сторона 105.

поглядів Шевченка на туя незгійну рану суспільну, але запримітити треба, що й тутки протест проти насильства був головним мотивом. Над ідеєю материнства, котру нам так високо ставив, глумить ся який небудь панок з двора, або москаль з війська. Нівечить ся основа інституції родини зі сторони несправедливої системи устрою суспільного, або з боку накиненої адміністрації державної робить ся глум над найсвятішими почуваням людини. Дума і тіло крєпака стає до розпорядимости його насильників. Свободолюбивий поет протестував против того всею силою свого горячого серця і всім засобом свого поетичного дару.

Через його твори переходить довгий і сумний хорівід тих мучениць жінок, обдурених, знасилуваних, сєромом вкритих, на біду і горе покінених.

На переді „Катерина“, дальше „Марина“, „Відьма“ і — імже ність імени. Ідуть сьпіваючи сумну — пресумну пісню: „Ой люлі люлі, моя дитино в день і в ночи“²⁾ — ідуть на нужду, на горе, на Сибір, на каторгу, ідуть на дно глибокої ріки.

До того хороводу належить і „Наймичка“ Ганна.

Але дорога єї ивша. Не розлуки, безсилья і упадку — а експіації. Се виглядає так, як би автор, в кілька літ по написанню „Катерини“, спитав себе: А що було би тоді, колиб Катерина остала при житю?

І відповідь найкрасшу на своїй думці, дав нам у „Наймичці“.³⁾

(Дальше буде).

²⁾ Loc. cit. сторона 108.

³⁾ В кілька літ по написанню „Наймички“ нише Шевченко чудовий віршик, в народнім стилю, видержаний, п. з. Удоиця (Кобзар Просьв. сторона 200.) До вдови приїздив козак з „Січи“, доки вдова не привела сина. І пішла про туя вдову погана слава. Та вона не зважаючи на вічо, виховала сина, вивчила а купивши йому коня, гарний одяг і зброю відвела до обозу. І що йно тоді, сама в Київ у черниці пішла.

Се еще одна, мабуть найдальше посуена відповідь на попереднє питаннє.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ.

(Готель, реставрація і каварня — ріг ул. Сикетускої і Косцюшка у Львові).

Приїхали дня 6. листопада: Федорович Волод. з Самбора, Яр. Небиловець з Перегінська, о. Ол. Голівнатий з женою і Оля Зячківська з Шельпак, о. Йос. Любинецький з родиною з Дубовиці, о. Евг. Ступницький з женою з Вербівця, о. Николай Кумановський з Німшана, Яцків Микола з Раківця, о. Амвросій Г. Полявський з Гусятина, др. Діонісій Маркевич з сестрою з Залуча, Володимир Щавінський з Вишніячика, о. Ал. Русин з Корнича, Самуїл Бачинський з Старого Самбора, о. Іван Палів з Перевізня, о. Мих. Шараневич з Настасова, о. Мих. Раковский з Букачовець, о. Проскурницький з Турки, Марія Рещетилевич з донкою з Мокротина, о. Іван Мриголодович з Дятковець.

! К а ш е л ь !

Хто на него не звертає бачности грішать проти власного тіла!

КАЙЗЕРА

Грудні-Кармельки

з 3-ма соснами.

Лікарско випробовані і поручені проти кашлю, хрипки, катару, флегми і закатареню устної ями.

5/20 нот. дол. сьвідоцтв доказує, що они додержують, що прирікають.

Пачка 20 і 40 сотинів.

набувати можна у всіх аптеках, дрогуєриях і ліпших корінних торговлях. (1-31)

Рух залізничних поїздів

важний від 1. мая 1906 після середно-європейского часу.

До Львова на дворець головний приходять:

З Іцкан	12:20*, 6:10, 1:40, 5:45, 9:05*
„ Кракова	2:31*, 5:50*, 8:45, 1:30, 5:25, 8:40 9:30*
„ Підволочиск	7:20, 11:45, 2:20, 5:50, 10:30*
„ Лавочного	7:29, 11:50, 10:50*
„ Рави рускої	7:50, 4:50
„ Станиславова	8:05
„ Самбора	8:15, 1:50, 9:20*
„ Яворова	8:18, 4:37
„ Коломиї	10:05
„ Р'яшева	10:35

На Підзамче.

„ Підволочиск 7:05, 11:30, 2:08, 5:35, 10:16*

Зі Львова з головного двірця відходять:

До Кракова	12:45*, 1:—*, 8:35, 2:45, 6:35* 8:25 10:05*
„ Іцкан	2:51*, 6:15, 9:20, 2:40, 10:40*
„ Підволочиск	6:20, 10:55, 2:21, 6:15*, 9:50*,
„ Яворова	6:55, 6:—*
„ Лавочного	7:30, 2:30, 6:25*
„ Самбора	8:55, 4:15, 10:51
„ Станиславова	9:10*
„ Белзци	10:45
„ Р'яшева	4:05
„ Коломиї	3:30
„ Рави рускої	7:25*, 11:35*
„ Стрия	11:10*

З Підзамча:

„ Підволочиск 6:32, 11:07, 2:32, 6:27*, 10:02*.

Примітка. Поїзди посишні друквані є черенками товстими; поїзди нічні є зазначені зьвіздкою. Пєра нічна числить ся від 6. год. вечір до 5. год. 59 минут рано.

Звичайні білєти їзди як також білєти всякого иншого рода, ілюстровані провідники розклади їзди ітд. можна набувати через цілий єнь в міскім бюрі ц. к. державних залізниць, пасаж Гавсмана ч. 9.

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

Банку Гіпотечного

купує і продає

всякі

папери цінні і МОНЕТИ

по найдешевшім курсі деннім не числячи ніякої провізії.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензацийна програма.

від 1. до 15. листопада 1906.

Щоденно о 8. год. вечер представленє В неділі і свята 2 представлення о 4. год. по пол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life представленє. Білєти вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9.